

PRETPOSTAVKE ZA PRIVREMENU MJERU ZAUSTAVLJANJA BRODA - POSTOJANJE HIPOTEKE NA BRODU

PRIVREDNI SUD HRVATSKE

Presuda br. II Pž-2741/91-2 od 10. ožujka 1992.

Vijeće: mr. Andrija Eraković, mr. Veljko Vujović, Dragan Franić

Za postojanje hipoteke na brodu potreban je njen upis u upisnik brodova. Ako hipoteka nije upisana, presuda koja je donesena na osnovi hipotekarne tužbe je ništavna. Ako su predlagatelji stranci koji zahtijevaju da sud odobri privremenu mjeru zaustavljanja broda, primjenjuje se Međunarodna konvencija o privremenom zaustavljanju pomorskih brodova od 10.05.1952. Prema toj Konvenciji za zatraženu privremenu mjeru zaustavljanja broda mora se raditi o pomorskom potraživanju. Pomorsko potraživanje nije tražbina za isplatu cijene broda budući da se ne radi o pomorskom zajmu već o ugovoru o prodaji broda. Navedena se Konvencija ne primjenjuje ako je cilj privremene mjere da se realizira dosuđeni iznos koji je bio predmetom ranijeg spora. Daljnji preduvjet za primjenu navedene konvencije je opasnost da će bez te mjere naplata biti onemogućena ili otežana. Te opasnosti nema ako se radi o domaćem brodu upisanom u hrvatski upisnik brodova, te ako dužnik ništa ne poduzima da oteža ili osujeti vjerovnikovu tražbinu.

Predlagatelji su tri talijanske pravne osobe, a predloženik jedna hrvatska fizička osoba. Predlagatelji hipotekarnom tužbom zahtijevaju da im sud odobri zaustavljanje broda, kao i naknadu potraživanja iz naslova datog zajma u svrhu gradnje broda. Sud je udovoljio njihovom zahtjevu.

Protiv tog rješenja predloženik je uložio žalbu.

Predloženik je prvostupanjskom sudu podnio pravomoćne prigovore i predložio da se mjera ukine, te oslobodi brod. Taj prigovor je prvostupanjski sud odbio kao nedopušten. Nakon toga predloženik je podnio žalbu s istim prijedlogom kao u prigovoru.

Drugostupanjski sud je odbacio dio presude koji se temeljio na prigovoru, a potvrdio žalbu i naredio da se brod oslobodi.

Obrazloženje drugostupanjskog suda je sljedeće:

Odredba čl. VI Ugovora o hipoteci od 17.05.1989. godine sklopljenog između predlagatelja i predloženika glasi: "Za garanciju da će gornji iznosi biti isplaćeni, Kuzma

Bačetić kao knjižni vlasnik predmetnog broda "Danica I" i Vladimir Veljović ovlaštuju brodogradilište Cantieri Navali "Sabrin" Pescara, te Serbo Alda i Abbamondi Giuseppe-a da mogu kod nadležnog Okružnog privrednog suda u Splitu i Lučke kapetanije Split zatražiti i postići upis založnog prava-hipoteka na brod "Danica I", uknjižene kao vlasništvo Kuzme Bačetića, a upisanog u registru brodova kod Lučke kapetanije Split u Upisnom listu 152".

Na temelju te odredbe svi vjerovnici su podnijeli Okružnom privrednom sudu Split I. hipotekarnu tužbu 13.06.1991. da su tuženici (dužnici) dužni trpjeti namirenje njihovih tražbina s naslova ostatka cijene od 70.000.000. Lit prodajom ribarskog broda "Danica I" s opremom i sredstvima, te su II. predložili izdavanje privremene mjere osiguranja te tražbine zaustavljanjem broda "Danica I" u Luci Split dok traje ova parnica (P-8861/91).

Prvostupanjski sud je rješenjem broj P-8861/91 17.06.1991. izdao mjeru privremenog zaustavljanja tog broda (list 6 spisa) u Luci Split.

Protiv toga rješenja dužnik Kuzma Bačetić je podnio pravodobne prigovore i predložio da se mjera ukine te oslobodi brod.

Po čl.8. ZIP prvostupanjski sud je (remonstrativno) odlučio o prigovoru svojim rješenjem od 12.07.1991.godine tako što je točkom II. izreke toga rješenja prigovore odbio kao neosnovane (list spisa 17).

Žalbu protiv toč.II. toga cijeloga rješenja (od 12.07.1991) podnio je dužnik Kuzma Bačetić. Predložio je da se ono preinači tj. odbije prijedlog, a brod oslobodi, te da mu se vrate plovidbene isprave. U žalbi je naveo da pobija i točku I. izreke toga rješenja, u kojoj sud navodi da se žalba Kuzme Bačetića protiv rješenja o izdanoj privremenoj mjeri smatra prigovorom po čl.8. ZIP-a.

Ovaj drugostupanjski sud je ispitao prvostupanjsko rješenje po čl.365. i 381. ZPP-a te odlučio kao u izreci pod točkama I. i II. iz sljedećih razloga:

Žalba protiv točke I. izreke prvostupanjskog rješenja nije dopuštena.

Ovo stoga što je po čl.8. ZIP-a prigovor protiv izdane privremene mjere osiguranja remonstrativno pravno sredstvo o kome odlučuje prvostupanjski sud. Zato je trebalo odbaciti žalbu protiv točke I. izreke pobijanog rješenja po čl.380. ZPP kao nedopuštenu, te odlučiti kao u točki I izreke ovog rješenja.

Nadalje, u preostalom dijelu osnovana je dužnikova žalba (žalba Kuzme Bačetića). Ovdje privremena mjera zaustavljanja broda nije dozvoljena iz sljedećih razloga:

Svi vjerovnici imaju protiv dužnika ugovoreno založno pravo (hipoteku) što je vidljivo iz uvodno citiranog članka VI. Ugovora o hipoteci od 17.05.1989. godine, pa mogu zahtijevati upis tereta na listu C u Upisnom listu 152 u registru brodova Lučke kapetanije Split za osiguranje cijele svoje novčane tražbine.

Za privremenu mjeru zaustavljanja broda nisu ispunjene pretpostavke propisane odredbom čl.1. i sl. Međunarodne konvencije za izjednačenje nekih pravila o privremenom zaustavljanju pomorskih brodova od 10.05.1952, odnosno vjerovnikova tražbina s nalova isplate cijene broda "Danica I" nije pomorsko potraživanje iz čl.1.toč.1h. te Konvencije jer se ne radi o "pomorskom zajmu", već o tražbini iz ugovora o prodaji broda. Uostalom, iz daljnje odredbe čl.1.st.1.toč.2. Konvencije također proizlazi da ovdje nije mjesto izdavanju privremene mjere jer se njome želi postići cilj zapljene broda radi izvršenja presude iz ovoga spora. Konačno, ne postoji ni element subjektivne

opasnosti, jer, niti je dokazano da dužnik nešto poduzima da osujeti vjerovnike u naplati tražbine, niti da će naplata biti otežana. Konačno, ne radi se o pretpostavci presumirane opasnosti, jer se radi o brodu domaće zastave u zemlji u kojoj vjerovnici imaju osigurano ugovorno založno pravo na brodu (clausula intabulandi).

Zato je trebalo po čl.380 ZPP odlučiti kao u izreci.

Mr.Veljko Vujović

Bilješka:

Osnovni temelj za donošenje drugostupanjske presude je okolnost da nije postojala hipoteka. Ova je doista bila ugovorena, ali nije bila upisana u upisnik brodova. Za nepostojanje hipoteke iz ovog razloga ne utječe ni okolnost što je predlagateljima na temelju hipotekarne tužbe brod odobrio privremenu mjeru. Da su predlagatelji upisali hipoteku, mogli su veoma lako hipotekarnom tužbom ishoditi prodaju broda, tako da navedena Konvencija o privremenom zaustavljanju pomorskih brodova ne bi bila primjenjena.

Prof.dr.Branko Jakaša

Summary

CONDITIONS FOR THE ARREST OF SHIP - EXISTENCE OF SHIP MORTGAGE

For the existence of a ship mortgage it is necessary that the mortgage is entered in the ship's registry. If the mortgage is not registered, the judgment delivered as a result of an action brought by a mortgagee is null and void. If foreign claimants request the Court to grant the arrest of ship, the International Convention for the Unification of Certain Rules Relating to the Arrest of Seagoing Ships, 1952. will be applied. According to that Convention a ship may be arrested only in respect of a maritime claim. The payment of the price of the ship under the contract of sale is not considered as a maritime claim. Further requirement for the application of the Convention mentioned is that the creditor should prove the risk that without the arrest of the ship the payment will be aggravated or impeded. There is no such risk if a Croatian ship is registered in the Croatian ship's registry and if a debtor undertakes no actions which might aggravate or impede the creditor's claim.